

Thesis Title Participation of Basic Educational School Committee in
Developing Curriculum and Instruction: Case Study of
Ban Doikham School, Lamphun Province

Author Ms.Kanthiya Jaiklangduk

Degree Doctor of Philosophy (Curriculum and Instruction)

Thesis Advisory Committee

Assoc.Prof. Dr. Bupa Anansuchatkul Chairperson

Assoc.Prof. Dr. Phasina Tangchuang Member

Asst.Prof. Dr.Pachongkarn Phuvipadawat Member

ABSTRACT

This thesis was an attempt to examine 1) a certain process of participation of a basic educational committee in developing educational institution and promoting learning processes in Ban Doikham school 2) reliable and obtrusive factors to educational committee's participatory process and 3) the development of educational committee's participation in developing the educational institution curriculum and promoting learning processes at Ban Doikham school, Mae Tha district, Lamphun province.

Six related themes and nineteen related literature were studied to describe the phenomena of educational institution committee's participation. The qualitative and

research and development methods were used. The target group was nine members of educational institution committee at Ban Doikham school during 2548-2551 B.E.

The findings revealed that the educational institution committee had passive role during the course of meetings. They did not take part in all steps of educational institution curriculum development. Two levels of participation i.e. sharing ideas and acknowledgement were found. They did not have roles in needs assessment of pupils, community and locality; making decision nor putting their signatures to the approval of educational institution curriculum before its implementation.

In other academic matters in the school, they had joined in creating the ambience, environment and learning resources and acknowledging the internal internal quality assurance system in the institution. The undone tasks comprised of including the local wisdoms in the curriculum and making suggestions on the implementation of the internal quality assurance system in the institution. Their performance matched four levels of participation: proposing ideas, decision making, operating and gaining benefits.

The participatory process in promoting learning in three aspects regarding budget, personnel and general affairs found that they took part in every step i.e. making suggestion ,consultation, voting for the approval of school affairs. They also took part in the given tasks such as establishing and spending plan of annual school budget, providing unpaid teachers, mobilization of resources for education management, maintaining and utilizing of school assets, empowerment community and linking relationship between internal and external institutions with the school. The most actively related cooperation was the budget matter. Their performance matched the four levels of participation: proposing ideas, decision making, operating and gaining benefits.

In contrast, they did not take part in making suggestion on the issuing school rules and practical guidelines. Because of the smallness of the school, income and interest could not be utilized by them.

Factors affecting them in participating school management comprised of four types. They were 1) coerced participation 2) persuasive participation 3) individual participation and 4) functional participation.

Other factors relating to their participation beyond the given tasks were voluntary mind, dedication and concerns about pupils and community. The five obtrusive factors against their participation were found as follows: ignorance of self-role, lack of knowledge about educational management especially the education reform, lack of motivation, the hilltribe context and lastly a school administrator himself who was pro and against the participation which was called a co-factor.

The results of educational institution committee in curriculum development after having held two seminars found that they changed to be more active role during the courses of meetings. Furthermore, they took part in through five steps of development process which were surveying community needs, bringing Karen hilltribe's local wisdom to be a part of educational institution curriculum and local curriculum, inviting scholar villagers and themselves to help with the teaching, considering voting and signing for the approval of educational institution curriculum, monitoring the usage of the curriculum in the school together with the evaluation of it in order to improve and develop the curriculum for the following year.

Besides, it was found that they had more participatory role matching four levels of participation as follows: cooperating with others in proposing ideas, decision making, operating and evaluating. The process of participation in academic matters found that they did not change their role with the continuing tasks that they used to do previously with the same levels of participation. Although they had realized and joined

the practice of internally educational quality assurance, they did not take part in proposing suggestions due to the lack of knowledge in this field.

The result of participation process in supporting learning activities revealed that they still had their role relating three given tasks continuously. It was also found that their performance matched the four levels of participation process because most of their work was set annually beforehand. They did not provide any consultation for the issuing of rules, regulations and orders regarding the four given scopes due to their lack of knowledge and let these issues fall into the burden of the school.

The important thing causing them to be more participation and perceived themselves more powerful came from their signing for an approval in almost every document. Any activity they took part in but there was no signing for the approval, they would not know that it was their direct role. They would see it as a request from school. The reasons for them to join in school activities beyond their fixed roles were their concerns and awareness about their children and community with the hope to preserve and inherit their Karen culture in the future.

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์	การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการพัฒนาหลักสูตรและการสอน: กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านคอยคำ จังหวัดลำพูน	
ผู้เขียน	นางกัญญา ใจกลางดุก	
ปริญญา	ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน)	
คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	รองศาสตราจารย์ ดร.บุบผา อนันต์สุชาติกุล	ประธานกรรมการ
	รองศาสตราจารย์ ดร.พศิน แดงจวง	กรรมการ
	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ผจงกาญจน์ ภู่วิภาคารวรรณ	กรรมการ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงกระบวนการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนบ้านคอยคำ เพื่อศึกษาเหตุปัจจัยที่ส่งเสริมหรือขัดขวางต่อกระบวนการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา และเพื่อพัฒนากระบวนการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนบ้านคอยคำ อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน

ผู้วิจัยได้ศึกษาความรู้ แนวคิด ทฤษฎี 6 เรื่อง และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของไทยและของต่างประเทศ 19 เรื่อง เพื่อใช้อธิบายปรากฏการณ์การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา โดยเลือกการวิจัยเชิงคุณภาพร่วมกับการวิจัยพัฒนา กลุ่มเป้าหมายที่ศึกษาคือคณะกรรมการสถานศึกษาบ้านคอยคำ 9 คน เริ่มศึกษาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 – 2551 รวมระยะเวลาประมาณ 3 – 4 ปี

ผลการศึกษาพบว่า ภารกิจด้านวิชาการ คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาในรูปแบบการประชุมเชิงรับ มีส่วนร่วมไม่ครบทุกขั้นตอนของกระบวนการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา มีส่วนร่วม 2 ระดับ คือ ระดับร่วมคิดและระดับร่วมรับทราบ ไม่มีส่วนร่วมในขั้นตอนการสำรวจความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และ

ท้องถิ่น พิจารณาลงมติผ่านความเห็นชอบและลงนามในหลักสูตรสถานศึกษา ก่อนนำไปใช้จัดการเรียนการสอน ในด้านพัฒนางานวิชาการอื่นๆ ของโรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในกระบวนการจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม จัดสร้างแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนจัดกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน และรับทราบการจัดระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ภารกิจที่ยังไม่ได้ร่วมจัดทำกับโรงเรียน คือ นำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาจัดทำหลักสูตรและให้ข้อเสนอแนะการจัดระบบและการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การมีส่วนร่วมในด้านนี้ 4 ระดับ คือ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติการ และร่วมรับทราบ

กระบวนการมีส่วนร่วมส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนงาน 3 ด้าน คือ ด้านงบประมาณ ด้านบุคลากร และด้านบริหารทั่วไป พบว่าคณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมตลอดกระบวนการครบทุกขั้นตอน คือ ให้ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และคำปรึกษา ร่วมพิจารณาลงมติผ่านความเห็นชอบ ส่งเสริมสนับสนุนและร่วมลงมือปฏิบัติตามขอบเขตภารกิจที่กำหนด เช่น การจัดตั้งและการใช้จ่ายงบประมาณประจำปีของโรงเรียน การจัดหาครูช่วยสอนโดยไม่ใช้งบประมาณของทางราชการ การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา การบำรุงรักษาและใช้ประโยชน์จากทรัพย์สินของโรงเรียน การส่งเสริมความเข้มแข็งในชุมชนและเป็นคนกลางเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างสถาบันอื่นๆ ในและนอกชุมชนกับโรงเรียน ภารกิจที่คณะกรรมการสถานศึกษาให้ความร่วมมืออย่างกระตือรือร้นมากที่สุดคือด้านงบประมาณ กระบวนการมีส่วนร่วมงานทั้ง 3 ด้านอยู่ใน 4 ระดับคือ ระดับร่วมคิด ระดับร่วมตัดสินใจ ระดับร่วมปฏิบัติการ และระดับร่วมในผลประโยชน์ ไม่มีส่วนร่วมให้ข้อเสนอแนะการออกกระเบียบ ประกาศ ข้อบังคับและแนวปฏิบัติกิจการของโรงเรียน ตลอดจนไม่มีส่วนร่วมจัดหารายได้จากทรัพย์สินของโรงเรียน เนื่องจากเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก จึงไม่มีทรัพย์สินเพียงพอที่จะนำมาจัดหารายได้

เหตุปัจจัยที่ส่งเสริมให้คณะกรรมการสถานศึกษามีโอกาสเข้าไปร่วมบริหารจัดการศึกษาและร่วมดำเนินงานกับโรงเรียนมี 4 เหตุปัจจัย คือ การมีส่วนร่วมแบบบังคับ การมีส่วนร่วมแบบชักนำ การมีส่วนร่วมตามลักษณะของปัจเจกบุคคล และการมีส่วนร่วมที่ให้ความสำคัญเชิงเนื้อหา เหตุปัจจัยที่ส่งเสริมให้มีส่วนร่วมนอกเหนือขอบเขตภารกิจที่กำหนดมี 3 เหตุปัจจัย คือ ความมีจิตสาธารณะหรือจิตอาสา ความพร้อมในการเสียสละ และมีความห่วงใยต่อนักเรียนและชุมชน เหตุปัจจัยที่ขัดขวางการมีส่วนร่วมมี 5 เหตุปัจจัยคือ ไม่รู้บทบาทหน้าที่ของตนเอง ขาดความรู้ความเข้าใจกฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา และการจัดการศึกษาที่ปฏิรูปแนวใหม่ ไม่มีมูลเหตุจูงใจ บริบทของความเป็นชนเผ่า และผู้บริหารโรงเรียนซึ่งเป็นทั้งปัจจัยขัดขวางและส่งเสริมการมีส่วนร่วมพร้อมๆ กัน เรียกว่า เหตุปัจจัยร่วม

ผลการพัฒนากระบวนการมีส่วนร่วมโดยใช้วิธีการจัดเวทีประชุมสัมมนา 2 ครั้ง พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาปรับเปลี่ยนการมีส่วนร่วมพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษามาเป็นรูปแบบการประชุมเชิงรุกมากขึ้น มีส่วนร่วมพัฒนาตลอดกระบวนการ 5 ขั้นตอน คือ สำรวจความต้องการของชุมชน ท้องถิ่น ให้ข้อเสนอแนะนำภูมิปัญญาท้องถิ่นของชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยงมาจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาทั้งในเชิงของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและหลักสูตรท้องถิ่น ได้นำปราชญ์ชาวบ้านและตนเองมาเป็นครูช่วยสอน ร่วมพิจารณาและผลักดันให้ลงมติผ่านความเห็นชอบ ลงนามในเอกสารหลักสูตรสถานศึกษา ติดตามดูแลให้โรงเรียนนำไปใช้จัดการเรียนการสอนจริง และร่วมประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาเพื่อปรับปรุงและพัฒนาเพื่อนำไปใช้ในการศึกษาต่อไป การมีส่วนร่วมในด้านนี้เพิ่มขึ้นเป็น 4 ระดับ คือ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติการ และร่วมประเมินผล กระบวนการมีส่วนร่วมพัฒนางานวิชาการอื่นๆ ของโรงเรียนพบว่าไม่เปลี่ยนแปลงมากนัก ยังคงปฏิบัติการกิจที่เคยปฏิบัติมาแล้วอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ และยังคงอยู่ในระดับการมีส่วนร่วม 4 ระดับเท่าเดิม ยกเว้นภารกิจการจัดระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มีส่วนร่วมเพิ่มมากขึ้นคือ มีส่วนร่วมรับทราบและเข้าไปร่วมในกระบวนการดำเนินงาน แต่ไม่มีส่วนร่วมให้ข้อเสนอแนะ เนื่องจากขาดความรู้ความเข้าใจในระบบนี้

ผลการพัฒนากระบวนการมีส่วนร่วมส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน พบว่า ยังคงมีส่วนร่วมตามขอบเขตภารกิจของงาน 3 ด้านอย่างต่อเนื่องเหมือนเดิม และอยู่ในกระบวนการมีส่วนร่วม 4 ระดับเท่าเดิม ทั้งนี้เนื่องจากภารกิจส่วนใหญ่เป็นงานที่กำหนดวาระการปฏิบัติเป็นประจำทุกปี แต่สามารถจัดหารายได้และระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาได้เพิ่มมากขึ้น ภารกิจที่ไม่มีส่วนร่วมยังคงเป็นภารกิจที่ไม่มีส่วนร่วมมาตั้งแต่ต้น คือ การออกกฎ ระเบียบ และแนวปฏิบัติของงาน 4 ด้าน เนื่องจากขาดความรู้ความเข้าใจด้านกฎหมาย กฎ ระเบียบ และคิดว่าเป็นเรื่องยาก จึงหลีกเลี่ยงให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ปลอบให้โรงเรียนเป็นฝ่ายดำเนินการเรื่องนี้กันเอง

จากการศึกษาพบว่าสาเหตุหนึ่งที่ทำให้มีส่วนร่วมเพิ่มมากขึ้นและรับรู้บทบาทอำนาจหน้าที่ของตนเองมากขึ้น เกิดจากการเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติจริง และในภารกิจที่ต้องลงนามให้ความเห็นชอบ ส่วนภารกิจใดที่มีส่วนร่วมดำเนินการแต่ไม่มีการลงนามผ่านความเห็นชอบ คณะกรรมการสถานศึกษาไม่รู้ว่าเป็นบทบาทหน้าที่โดยตรงของตนเอง แต่เข้าใจว่าเป็นการร้องขอความร่วมมือจากโรงเรียน รวมทั้งมีส่วนร่วมนอกเหนือบทบาทหน้าที่ เนื่องจากมีความห่วงใยต่อนักเรียนและชาวบ้านในชุมชน ตลอดจนเกิดความตระหนักที่ต้องการอนุรักษ์วัฒนธรรมพื้นบ้านของชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยง โดยมุ่งหวังให้นักเรียนเป็นกลุ่มเป้าหมายที่จะอนุรักษ์และสืบทอดต่อไป